

Dopen inför post-pandemins tid – från folkkyrka till minoritetskyrka

Statistiken från 2020 har publicerats, flitigt kommenterad av många – inte minst av ärkebiskopen – i bl.a. Kyrkans Tidning. Med rätta. För även om siffrorna efter ett år av pandemi inte är jämförbara med tidigare år, så är trenden tydlig. Fler lämnar Svenska kyrkan, och de som väljer dop, konfirmation, vigsel och begravning i Svenska kyrkan blir allt färre. Ett viktigt arbete väntar nu för församlingarna inför den post-pandemiska tiden.

Summeringen av 2020 visar inte oväntat på ett bottenrekord för de kyrkliga handlingarna. Av de födda barnen döptes 27,5 procent. Lika låga är siffrorna för konfirmation (20 %) och kyrklig vigsel (24 %) även om begravningarna fortfarande är många (64 %). Tillhörigheten har sjunkit till 55 procent, vilket väcker frågan om när Svenska kyrkan inte längre kan kallas för folkkyrka.

En följd av pandemin är att många dop och vigslar har ställts in eller skjutits på framtiden. Allvarligast är alla dop som inte blev av, och då inte främst ur medlemssynpunkt utan för människors frälsnings skull. Dopfrekvensen har redan före pandemin sedan flera år sjunkit, så problemet är inte nytt men alarmerande. Det är dags för varje församling att snarast forma en strategi för att söka upp de familjer som avstått och avstår från att låta döpa sina barn både före och under pandemin. Att då också ta personlig kontakt är nödvändigt.

Barndopet, som är centralt i vår kyrkas teologi om Guds förekommande nåd, har flera aspekter. Familjefesten där släkt och vänner samlas i glädjen över en ny familjemedlem ryms i dopet som ett inlemmande i Guds rike. Det har raljerats över att dopet inte är en namnceremoni. Det är sant att man inte behöver döpas för att få sitt namn, men ändå kan kyrkan bejaka namnets betydelse i dopliturgin.

Namnet som identitetsbärare är viktigt i dopet, då den döptes namn skrivs in i det eviga livets bok. Dopnamnet nämns personligen intill Guds namn medan dopets vatten öses över huvudet. En människa är mer än en del av ett kollektiv. Ingen annanstans visas så tydligt som i dopet vem hon är, då hennes egennamn också fogas till Kristus namn och då hon utöver sin jordiska familj inlemmas i den himmelska gemenskapen.

Kyrkan kan därför även bejaka dopet som en familjefest för en nyfödd familjemedlem. Att många familjer missat den möjligheten under pandemin behöver vi ta på allvar och möta. Risken är annars överhängande att vi får ett paradigmskifte så att barndopet fasas ut ur det allmänna medvetandet. Och om det inte blev dop av det första barnet, så kanske det inte heller blir när det andra föds.

Pandemin tar mångas liv. Människor dör. Ännu olyckligare vore det om vi även mister det eviga livet. Dopet är kyrkans viktigaste uppgift. När människor riskerar att inte döpas på grund av situationen måste kyrkans främsta prioritet vara att hitta lösningar. Nuvarande situation är inte hopplös utan kan bli en möjlighet. De uteblivna dopen kan hjälpa församlingarna att fokusera på dopet och dess betydelse. Med en genomtänkt och långsiktig dopstrategi kan församlingarna nå både de familjer som ställt in ett dop och de som aldrig ens övervägt möjligheten. Nu finns anledning att påbred front berätta om dopet. Och då inte bara om dopets tid och plats utan om dess livsavgörande betydelse oavsett ålder.

Information om dopet måste synas i många sammanhang och på flera plattformar. Det räcker inte med information på hemsidan eller i församlingsbladet. Dopsamtalens teologiska innehåll blir än viktigare. Det händer att föräldrar som väljer att låta döpa sina barn själva varken är döpta, konfirmerade eller ens medlemmar. Också detta är ytterligare en anledning att tala om den stora skillnaden som vår tro gör. Varje församling behöver en strategi inte bara för barndop utan också för dop av konfirmander och vuxna. Med fokus på

vad dopet handlar om, blir dopet angeläget också för dem som lämnat spädbarnsåldern. Vi ser ett ständigt växande behov av detta. Alphakurser och Vuxen väg till tro är exempel på väl fungerande pedagogiska metoder för en människas väg till tro och dop och in i kyrkans gemenskap.

Dopet gör skillnad. Kyrkan vet detta, annars hade hon inte på Jesu befallning döpt. Men vet alla människor det? Att dopet ger helt nya förutsättningar, att Bibeln säger att den som är döpt har iklätt sig Kristus (Gal. 3:27), tillhör himmelriket och får del i det som Kristus har vunnit åt henne? Dopets rike är stor. Genom dopet får vi del av Jesu uppståndelse, blir räddade till det eviga livet och tar emot den Helige Ande (Tit. 3:4-5).

Att genom dopet vara ett Guds barn vidgar perspektivet. Och för en förälder är det den yttersta tryggheten att i dopet lägga sitt barn i Guds famn. Den döpte infogas i Kristi kyrkas gemenskap – en gemenskap där hon kan ta del av den totala förlåtelsen och upprättelsen. Därför gör dopet skillnad. För barnet, för föräldrarna.

Dopet är en ödesfråga för människan. Ytterst handlar det om detta. Men dopfrekvensen är även en ödesfråga för Svenska kyrkan. Kanske har under senaste året det stora trendbrottet ägt rum då hon gått från att vara nationell folkkyrka till att bli en minoritetskyrka bland andra. Med ständigt sjunkande medlemssiffror och allt färre kyrkliga handlingar är kyrkoledningens passivitet märklig.

Statistiken oroar men läggs ändå till handlingarna, år efter år. Nationella strategier saknas. Sådana tas visserligen fram för att informera om höstens kyrkoval men inte för att gjuta nytt liv i kyrkan och vittna om Kristus. Carl-Erik Sahlberg skrev i Dagens Nyheter (16/3 2021): »Svenska kyrkan är sedan urminnes tider svenska folkets kyrka. Med sin rikstäckning är den unik. Därför kan jag djupt sakna ett krismedvetande inom kyrkan – men man fortsätter som om ingenting hänt. Varför?»

Vi efterlyser en krismedveten kyrka som tar de sjunkande siffrorna på allvar. Under decennier har medlemsantalet inte motsvarat de breda folklagens tro eller engagemang. Den svenska folkkyrkan håller sedan länge på att bli en kyrka utan folk. Vägen framåt är inte den ängsligt defensiva reträtten, inte en alltmer odefinierad tro och andlighet.

Därför efterlyser vi inte bara en krismedveten utan framför allt en Kristusmedveten kyrka – en offensiv kyrka, som är tydlig med tron på Kristus och som är öppen för varje sökande och längtande människa. För ur folkdjupet hörs ett rop efter Någon – efter Gud. Genom Petrus gavs åt kyrkan uppdraget att vara människofiskare. Så kasta ut näten! Skäms inte för evangelium utan jubla stolt över det! Fira mässan i glädje, kalla till dop, undervisa, evangelisera och missionera frimodigt och räck i kärlek ut handen till de mest utsatta!

Statistiken talar sitt tydliga sifferspråk. Då räcker det inte att kyrkans ledning analyserar siffrorna. Vad vi behöver är handlingskraftiga initiativ till förändring.